

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Aika 09.03.2020, klo 13:00 - 16:44

Paikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Käsitellyt asiat

- § 106 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 107 Pöytäkirjan tarkastus**
- § 108 Sote-uudistuksen tilannekatsaus ja valtionavustusten haut kansalliseen sote-palveluiden uudistamiseen (kehittämiskokousasia)**
- § 109 Kulttuuripääkaupunkihankkeen ajankohtaiskatsaus (kehittämiskokousasia)**
- § 110 Tampereen kaupunkikonsernin maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma (PALM) 2021-2035 ja tavoiteltava investointitaso vuosille 2021-2024 (kehittämiskokousasia)**
- § 111 Tammelan täydennysrakentamisen ja liikenneverkon kehittämisen tilannekatsaus (kehittämiskokousasia)**
- § 112 Tammelan stadionkorttelin integroitu projektitoteutus sopimus (IPT)**
- § 113 Tammelan stadionin allianssisopimus**
- § 114 Suomi-rata Oy:n osakkuus ja osakkeiden merkitseminen**
- § 115 Lautakuntien ja jaostojen ym. sekä viranhaltijoiden ym. päätösten otto-oikeus**
- § 116 Tiedoksi merkittävät asiat**

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Saapuvilla olleet jäsenet

Lyly Lauri, puheenjohtaja
Kummola Kalervo, 1. varapuheenjohtaja
Asplund Kirsi-Maarit, poistui 14:10
Haapa-aho Olga
Kaivonen Kirsi
Kiili Kalle, poistui 15:16
Liimola Anne
Minkkinen Minna
Sasi Ilkka
Suoniemi Juhana
Tulonen Irja
Caglayan Merve, varajäsen
Sirniö Ilpo, varajäsen
Kaleva Lassi, varajäsen, saapui 14:10

Muut saapuvilla olleet

Ikonen Anna-Kaisa, valtuuston pj.
Dündar-Järvinen Aila, valtuuston 1. vpj.
Suomela Iiris, valtuuston 2. vpj., poistui 15:49
Aaltonen Mikko, valtuuston 3. vpj., saapui 13:33
Jäntti Aleks, apulaispormestari, poistui 16:16
Stenhäll Jaakko, apulaispormestari
Yli-Rajala Juha, konsernijohtaja, esittelijä
Maunu Anna-Maria, viestintäjohtaja
Aarnio Jouko, kaupunginlakimies, sihteeri
Nikkilä Elina T, hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä
Raevaara Arne, valtuustoryhmän pj., poistui 16:13
Schafeitel Yrjö, valtuustoryhmän pj., poistui 16:13
Kuosmanen Taru, johtaja, saapui 13:06, poistui 14:09
Herrala Jaakko, muutosjohtaja (sote), saapui 13:06, poistui 14:09
Lemmetty Arto, hallintoylilääkäri, saapui 13:06, poistui 13:40
Perttula Jouni, riskienhallinta- ja turvallisuusjohtaja, saapui 13:06, poistui 13:40
Räsänen Sirpa, epidemiologi, saapui 13:06, poistui 13:40
Rantanen Teppo, johtaja, saapui 14:10, poistui 16:35
Heinämäki Anna-Kaisa, kilpailukykyjohtaja, saapui 14:10, poistui 15:28
Hemanus Juha, ohjelmajohtaja, saapui 14:10, poistui 15:28
Savisaari Lauri, johtaja, saapui 14:10, poistui 16:35
Oravuo Eija, projektipäällikkö, saapui 14:10, poistui 15:28
Nurminen Mikko, johtaja, saapui 15:29, poistui 16:38
Ekholm Virpi, kiinteistöjohtaja, saapui 15:29, poistui 16:35
Ansaharju Matias, kehittämisspäällikkö, saapui 15:29, poistui 16:13
Männikkö Jukka, talousjohtaja, saapui 15:29, poistui 16:13
Väänänen Anna-Maija, controller, saapui 15:29, poistui 16:13

Poissa

Mustakallio Jaakko, 2. varapuheenjohtaja
Salmi Pekka, 3. varapuheenjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Loukaskorpi Johanna, apulaispormestari
Elovaara Tiina, valtuustoryhmän pj.

Allekirjoitukset

Lauri Lyly
Puheenjohtaja

Jouko Aarnio
Sihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 106

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 107

Pöytäkirjan tarkastus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Juhana Suoniemi ja Irja Tulonen (varalle Kalervo Kummola ja Merve Caglayan).

Perustelut

Pöytäkirja on tarkastettavana ja sähköisesti allekirjoitettavana viimeistään 16.3.2020.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 108

Sote-uudistuksen tilannekatsaus ja valtionavustusten haut kansalliseen sote-palveluiden uudistamiseen (kehittämiskokousasia)

TRE:1687/00.01.03/2020

Valmistelija / lisätiedot:
Taru Kuosmanen

Valmistelijan yhteystiedot

Muutosjohtaja (sote) Jaakko Herrala, puh. 050 329 7166, etunimi.sukunimi@pirkanmaa.fi ja yhteysjohtaja Tuukka Salkoaho, puh. 040 806 3086, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 04 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Sote-uudistuksen tilannekatsaus merkitään tiedoksi.

Tampereen kaupunki osallistuu Pirkanmaan kuntien yhteisiin valtionavustushakuihin (Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelma, rakenneuudistuksen valmistelua tukevat hankkeet ja muut sote kehittämishankkeet).

Tampereen kaupunki sitoutuu valtionavustushakemusten edellyttämään tämän hetken laskennalliseen omarahoitusosuuteen.

Toimeenpanosuunnitelma sekä sopimukset hankehallinnoijan kanssa käsitellään kunnissa ennen hankkeiden lopullista toteutusta.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden muutosjohtaja (sote) Jaakko Herralalle ja johtaja Taru Kuosmaselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustushaut avautuivat 20.1.2020 ja päättyvät 31.3.2020 (<https://soteuudistus.fi/valtionavustushaut>). Kahdesta sote-uudistukseen liittyvästä valtionavustushausta voi hakea rahoitusta palvelujen toiminnalliseen kehittämiseen ja sote-rakenneuudistuksen valmistelua tukeviin hankkeisiin. Hakemusten väestöpohjakattavuus tulee olla vähintään 80 prosenttia.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmasta jaetaan vuonna 2020 alueille 70 milj. euroa (STM:n mom. 33.60.39). Tulevien vuosien 2021 ja 2022 rahoitusraameista ja tavoitteista saadaan valtion linjaukset syksyn 2020 aikana. Rahoitustaso tulee olemaan suurin piirtein samaa tasoa kuin vuonna 2020. Pirkanmaan osuus vuoden 2020 rahoituksesta on valtionavustusasetuksen mukaan noin 5,9 milj. euroa. Rahoituksen hakeminen ei edellytä omarahoitusosuutta. Vuoden 2020 haussa painotetaan erityisesti palveluiden saatavuutta edistäviä toimia perusterveydenhuollossa, sosiaalihuollossa, mielenterveyspalveluissa ja monialaisessa kuntoutuksessa. Tulevaisuuden sote-keskusohjelmarahoitusta haetaan Pirkanmaan kuntien yhteisellä hakemuksella. Rahoitus on kolmivuotinen siirtomääräraha.

Toisena hakukohteena on rakenneuudistuksen valmistelua tukevat hankkeet (VM:n mom. 28.70.05). Se on tarkoitettu vapaaehtoiseen alueelliseen yhteistyöhön ja yhteiseen valmisteluun. Avustuksia on jaossa yhteensä 120 milj. euroa. Tämä raha on kansallisesti kilpailtua. Rahoitusta voi hakea vuosille 2020-2021. Laskennallisesti Pirkanmaan osuus väestömäärä huomioiden on noin 11 miljoonaa euroa kahdelle vuodelle. Rahoituksen edellytyksenä on vähintään 20 prosentin omarahoitusosuus. Omarahoitusosuuksia voidaan kattaa myös omalla työpanoksella. Tulevaisuuden sote-keskus haku tulee suunnitella yhdessä rakennerahahaun kanssa. Perusteena on mm. digitalisaatio, tiedolla johtaminen ja tietojärjestelmämuutokset, jotka sidotaan toiminnan muutoksiin. Rakennerahasta kustannetaan myös tarvittava hankehallinnointi. Rakennerahoitusta haetaan Pirkanmaan kuntien yhteisellä hakemuksella.

Kevään 2020 aikana avautuu lisäksi kolmas hakukierros, jossa on haettavana yhteensä noin 25 milj. euroa muihin STM:n määrittämiin sote-kehittämishankkeisiin (STM:n mom. 33.60.39). Nämä rahat ovat myös kilpailtuja ja edellyttävät vähintään 20 prosentin omarahoitusosuutta. Tarkkoja ohjeistuksia ei ole vielä saatavissa, mutta tiedossa olevia kohteita ovat mm. lastensuojelu, mielenterveysstrategian toimeenpano, kotihoidon resurssien riittävyyteen ja omaishoidon kehittäminen, vammaisten henkilöiden henkilökohtaisen budjetin kokeilu ja työkykyohjelma (työkyvyn tuki).

Pirkanmaan sote-johtajat ovat käsitelleet kokouksessaan 23.1.2020 valtionavustusten hakuohjeita ja määrittäneet valmistelun periaatteita. Kehittämiskohteita on valmisteltu sote-johtajien toimesta lokakuun alusta 2019 lukien. Valmistelussa on hyödynnetty aiempaa yhdessä tehtyä työtä sekä olemassa olevia asiantuntijaverkostoja. Sote-johtajat määrittelevät yhdessä lopulliset esitykset Pirkanmaan yhteisiksi kehittämiskohteiksi, joihin haetaan valtionavustuksia. Pirkanmaan sote työvaliokunta on käsitellyt 31.1.2020 valmistelun periaatteita. Työvaliokunnan linjausten mukaisesti kuntajohtajia on informoitu valtionavustushakemuksista ja rahoitusperiaatteista kokouksessa 21.2.2020. Kokouksessa sovittiin, että asiakokonaisuus käsitellään Pirkanmaan kaikissa valtionavustuksiin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

oikeutetuissa kunnissa kuten STM:n hakuohjeet edellyttävät. Hakuohjeet edellyttävät, että kun hankehakemukset jätetään ministeriölle, niiden tulee sisältää alustava sitoutuminen Pirkanmaan yhteisiin hankkeisiin. Liitteessä on jokaiselle kunnalle laskettu laskennalliset omarahoitusosuudet, mikäli rahoitusta myönnettäisiin Pirkanmaalle sen mukaisesti, mikä on Pirkanmaan väestöosuus Suomen väestöpohjasta (noin 9,4 prosenttia). Pirkanmaan sote valmistelun johtoryhmä käsittelee omalta osaltaan hakemuksia kokouksessaan 20.3.2020 ja ohjausryhmä kokouksessaan 3.4.2020.

Hankehakemukset arvioidaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimesta täyttävätkö hakemukset valtionavustusohjeiden ja lainsäädännön periaatteet. Seuraavassa vaiheessa sosiaali- ja terveysministeriön sote-uudistuksen johtoryhmä käsittelee hakemukset, jonka jälkeen ministeri Krista Kiuru allekirjoittanee päätökset toukokuun loppuun 2020 mennessä. Tämän aikataulun mukaisesti valtionavustukset voisivat olla käytössä kesäkuusta 2020 alkaen.

Ministeriön päätösten jälkeen on vasta tiedossa lopulliset rahoituspäätökset sekä sen edellyttämät lopulliset kuntakohtaiset omarahoitusosuudet. Tämän takia on tarpeellista, että kunnat käsittelevät touko-kesäkuun aikana lopulliset toimeenpanosuunnitelmat uudelleen omissa toimielimissään. Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden mukaan rahoituksen käyttö ja toimeenpano edellyttävät, että hankehallinnoija eli Pirkanmaan liitto tekee sopimukset kuntien ja sairaanhoitopiirin kanssa.

Tiedoksi

Jaakko Herrala, Tuukka Salkoaho, Taru Kuosmanen, Anniina Tirronen

Liitteet

1 Kh 9.3.2020 Valtionavustusesittely

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 109

Kulttuuripääkaupunkihankkeen ajankohtaiskatsaus (kehittämiskokousasia)

TRE:2497/00.01.05/2019

Valmistelija / lisätiedot:
Teppo Rantanen

Valmistelijan yhteystiedot

Kilpailukykyjohtaja Anna-Kaisa Heinämäki, puh. 040 639 7701, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Kulttuuripääkaupunkihankkeen ajankohtaiskatsaus merkitään tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kirsi-Maarit Asplund poistui tämän asian käsittelyn alkaessa ja varajäsen Lassi Kaleva saapui kokoukseen.

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Teppo Rantaselle, kilpailukykyjohtaja Anna-Kaisa Heinämälle, ohjelmajohtaja Juha Hemanukselle, projektipäällikkö Eija Oravuolle sekä johtaja Lauri Savisaarelle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Kalle Kiili poistui kokouksesta keskustelun aikana.

Perustelut

Kaupunginhallituksen yksi käynnissä olevista kehitysohjelmista on Vetovoimainen elämiskaupunki -kehitysohjelma, jonka merkittävimmän sisällön muodostaa tällä hetkellä kulttuuripääkaupunkihaku vuodelle 2026. Pirkanmaan kulttuuripääkaupunkihauksessa on mukana tällä hetkellä 20 Pirkanmaan kuntaa. Tampere on kulttuuripääkaupunkihankkeen päähakijakunta, Mänttä-Vilppula pääkuntakumppani ja muut kunnat toimivat kuntakumppaneina. Kulttuuripääkaupunkihakuun liittyvät hakukustannukset on jaettu Tampereen ja muiden kuntien kesken erikseen sovituin rahoitusosuuksin.

Tampereen hakemuksen lisäksi hakijoiksi kisaan ovat ilmoittautuneet Oulu ja Savonlinna. Hakuprosessi on kaksivaiheinen.

Kulttuuripääkaupunkihankkeen ensimmäisen vaiheen hakemus toimitetaan opetus- ja kulttuuriministeriöön 5.5.2020 mennessä. Valinnan tekevän kansainvälisen asiantuntijaraadin kuuleminen on 23. - 24.6.2020,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

jonka jälkeen jatkoon päässeet ehdokkaat ilmoitetaan lehdistötilaisuudessa 24.6.2020. Lopullinen valinta hakijoiden keskuudesta tehdään alkuvuodesta 2021 toisen hakuvaiheen päätyttyä.

Tällä hetkellä hakemuksen kirjoitustyö on pitkällä ja kulttuuriohjelmaa rakennetaan asukkaiden ja kulttuuritoimijoiden ohjelmaehdotusten pohjalta. Taustalla on laaja skaala erilaisia asukkaiden osallistamistilaisuuksia eri puolilla Pirkanmaata sekä yli 70 muuta yleisötilaisuutta ja kohtaamispistettä. Lisäksi hakukirjan ydinteemojen tunnistamiseksi on tehty avoin asukaskysely sekä ohjelmahaku. Ohjelmahaun kautta saatiin yli 700 erilaista kulttuuriohjelmaehdotusta. Kulttuurialojen avaintoimijoita on osallistettu ohjelmatyöryhmissä ohjelmaehdotusten läpikäymiseksi.

Asukkaiden ja kulttuuritoimijoiden ideoiden ja ajatusten pohjalta haun pääteemaksi on nostettu yhdenvertaisuus sen kaikissa muodoissa. Avointa ohjelmahakua viitoittivat alateemat ovat Enemmän saunaa! Enemmän rosoa! Enemmän kylähypelyä! ja Enemmän leikkiä! Hanke siis nostaa esiin muun muassa saunan yhdenvertaisen kohtaamisen paikkana, paikallista ja alueellista rosoista kulttuuriperintöä ja vastakulttuureita, alueellista kulttuurien rikkautta sekä lasten ja nuorten merkitystä kulttuurin tekijöinä ja kokijoina. Hakemuksessa vastataan EU:n asettamien kriteerien mukaisesti kysymyksiin mm. kaupungin kulttuuriprofiilista, kulttuuripääkaupunkivuoden ja edeltävien vuosien ohjelmasta, kansainvälisestä ulottuvuudesta, asukkaiden osallisuudesta, hallinnosta ja toteutusvalmiuksista.

Yleisesti ottaen kulttuuripääkaupunkihankkeilla tavoitellaan asukkaiden hyvinvoinnin ja elämänlaadun kohottamista kulttuurin keinoin. Onnistuessaan hanke lisää kaupungin elinvoimaa sekä veto- ja pitovoimaa, luo kansainvälisiä yhteyksiä ja näkyvyyttä, lisää turismia ja vahvistaa erityisesti innovaatiotaloutta sekä luovia aloja. EU:n kulttuuripääkaupunkitoiminnalle asettamien tavoitteiden mukaisesti hanke on pitkän tähtäimen kehitysprojekti, joka edistää kulttuurin panosta kaupungin pitkän aikavälin kehitykseen ja kansainvälistymiseen kaupungin omien strategisten painopisteiden mukaisesti.

Tampereen kaupunki ja kumppanikunnat rahoittavat yhdessä hakuvaihetta vuosina 2019-2020 noin 700 000 euroa/vuosi. Valinnan varmistuttua hanke saa rahoitusta Tampereen kaupungilta, kumppanikunnilta, valtiolta ja EU:lta. Vuosien 2021-2027 budjetin neuvottelut ovat valmistelussa. Tietoa valtion rahoitusosuudesta odotetaan.

Tiedoksi

Teppo Rantanen, Anna-Kaisa Heinämäki, Eija Oravuo, Juha Hemanus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 110

Tampereen kaupunkikonsernin maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma (PALM) 2021-2035 ja tavoiteltava investointitaso vuosille 2021-2024 (kehittämiskokousasia)

TRE:1730/10.00.02/2020

Valmistelija / lisätiedot:
Jukka Männikkö

Valmistelijan yhteystiedot

Controller Anna-Maija Väänänen, puh. 044 430 9932, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Kaupunginhallitus käy lähetekeskustelun maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelmasta 2021-2035 sekä investointien tavoitetasosta 2021-2024.

Kaupunginhallitus merkitsee maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelman 2021-2035 sekä investointien tavoitetason 2021-2024 valmistelutilanteen tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Teppo Rantaselle, johtaja Mikko Nurmiselle, talousjohtaja Jukka Männikölle, kiinteistöjohtaja Virpi Ekholmille, controller Anna-Maija Väänäselle sekä kehittämisspäällikkö Matias Ansaharjulle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Iiris Suomela poistui kokouksesta keskustelun aikana.

Aarne Raevaara ja Yrjö Schafeitel poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

Perustelut

Konsernin maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelma (PALM) on osa kaupungin talous- ja strategiaprosessia. PALM-suunnitelma koostuu maankäytön toteutusohjelmasta sekä tähän pohjautuvista investointisuunnitelmista vuosille 2021-2035. PALM-suunnitelman taustalla on kaupunkistrategiassa asetetut kaupungin kasvua, kaupunkirakennetta sekä taloutta koskevat tavoitteet.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

PALM-suunnitelma linjaa kaupungin maankäytön toteuttamista ja kerää yhteen koko kaupunkikonsernin pitkän aikavälin investointitavoitteet. PALM-suunnittelussa korostetaan palvelujen, asumisen, liikenteen ja maankäytön yhteensovittamista. Tavoitteena on tehostaa investointien ohjausta ja hyödyntää PALM-työtä investointien suunnittelussa. PALM-suunnitelmassa on esitetty peruskaupungin, liikelaitosten sekä merkittävien tytäryhtiöiden suunnitellut investoinnit vuosille 2021-2035.

Alustavassa PALM-suunnitelmassa peruskaupungin ja liikelaitosten investointien kokonaismäärä 2021-2035 on noin 3,2 mrd. euroa, mikä on vuosittain keskimäärin 215 milj. euroa. Vuosien 2021-2030 osalta investointien esitetty kokonaismäärä on 2,44 mrd. euroa eli vuosittain keskimäärin 244 milj. euroa.

Kaikista PALM-investoinneista suurin osa on suunniteltu kohdistuvan talonrakennusinvestointeihin, joista korjausrakentamisen osuus on 796 milj. euroa ja uudisrakentamisen osuus 345 milj. euroa. Sosiaali- ja terveystalouden vaatimien investointien suunnittelu ja aikataulutus on vielä osittain kesken mahdollisen sote-uudistusten myötä. On kuitenkin nähtävissä, että esimerkiksi Koukkuniemen alueen jatkokehittäminen vaatii useiden rakennusten peruseräparannusta.

Yhdyskuntarakentamisen osalta kiinteän maaomaisuuden PALM-investointeihin on suunniteltu kohdistuvan yhteensä 169 milj. euroa, joista noin 53 milj. euroa maanhankintaan ja noin 116 milj. euroa maanjalostuksen (mm. pilaantuneen maan puhdistukset, johtosiirrot ja maan esirakentaminen). Uudisalueiden perusinfrastruktuurin (mm. kadut ja puistot) rakentamiseen suunnitellaan kohdistuvan 217 milj. euron investoinnit vuosina 2021-2035. Kehitysohjelmiin PALM-investoinneiksi on arvioitu 389 milj. euroa 15 vuoden aikana.

PALM-suunnitelman yhteydessä laadittavan maankäytön toteutusohjelman tavoitteena on taloudellinen ja tasapainoinen pitkän aikavälin kaupunkirakenteen kehitys sekä kaupungin veto- ja pitovoiman ylläpito ja kehittäminen. Tampereelle kohdistuva väestönkasvutavoite (1,4 %) on otettu huomioon maankäytön toteutusohjelmassa kaupunkistrategian mukaisesti. Kaupungin strategian mukaan asuntorakentamisen painopiste on joukkoliikenteen laatuikäytävien yhteydessä. PALMin yhteydessä laadittava asuntorakentamisen ajoitus toimii väestösuunnitteen laatimisessa yhtenä keskeisenä lähtötietona. Lisäksi maankäytön toteutussuunnitelmaa hyödynnetään mm. palveluverkkosuunnittelun lähtötietona.

PALMissa maankäytön toteutusohjelma perustuu siihen, että rakentaminen jakautuu usealle alueelle ja uusia rakentamisen alueita otetaan toteutukseen vaiheittain. Tällöin pystytään tarjoamaan useita erilaisia kohteita asukkaille ja rakentajille, kuten kysynnän on todettu jakautuvan. On todennäköistä, että joidenkin kohteiden ajoitusmahdollisuuksia joudutaan arvioimaan ja lomittamaan eri vuosille, jotta voidaan vastata taloudellisiin reunaehtoihin. Kustannus- ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

tuottovaikutusten lisäksi tulee tarkasteltavaksi kohteiden vaikutukset mm. tasapainoiseen väestökehitykseen ja kohtuuhintaisen asuntotuotantoon.

Mittakaavaltaan ja kustannuksiltaan merkittävimpiä asuntorakentamisen kohteita ovat Asemakeskus, Hiedanranta, Särkänniemi ja Viinikanlahti. Muita suurempia täydennysrakentamisen alueita ovat Haukiluoma-Tesoma, Kaleva-Hakametsä, Lakalaiva-Peltolampi ja Hervanta. Pientalotonttitarjontaa tulee yhtiömuotoisen rakentamisen lisäksi lähivuosina Västringinmäen ja Ojalan uusille alueille.

Työpaikka-alueiden rakentamisessa työpaikkojen määrän kannalta keskeisimpiä alueita ovat keskustan ja aluekeskusten lisäksi yliopistojen ja korkeakoulujen kampusalueet. Uudet merkittävät tuotannollisen toiminnan työpaikka-alueet ovat Kolmenkulman ja Haapakorven (ent. Aitovuoren) alueet.

Investointien suunnitteluprosessia vuotuisessa talousarviovalmistelussa on uudistettu ja kaupunginhallituksen ohjausta valmistelussa on tarkoitus lisätä. Kaupunginhallituksen tarkoitus käsittellä ja linjata taloussuunnitelmavuosien tavoiteltavaa investointitasoa maaliskuussa ja huhtikuussa. Kaupunginhallituksen huhtikuun linjausten pohjalta valmistellaan talousarviokehukseen ja taloussuunnitelmaan esitettävät investoinnit.

Muutos lisää investointien valmistelun suunnitelmallisuutta ja kaupunginhallitus pystyy näin ohjaamaan paremmin investointien pidemmän ajan valmistelua. Kesän kehyspäätöksessä kaupunginhallitus linjaa talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosille 2021-2024 esitettäviä investointeja. Kehyspäätöksessä kaupunginhallitus voi myös linjata, mitä ehdollisesti toteutettavia investointeja voidaan ryhtyä valmistelemaan, jos omaisuuden myyntejä kertyy talousarviossa arvioitua enemmän.

Osana taloussuunnitelman 2021-2024 valmistelua kaupungin yksiköiltä on pyydetty alustavia vuosien 2021-2024 investointiesityksiä, jotka osittain pohjautuvat taloussuunnitelmassa 2020-2023 olevaan investointilistaan. Kesäkuun talousarviokehyspäätöksessä kaupunginhallituksen on tarkoitus linjata toimielinkohtainen investointitaso talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosille 2021-2024.

Kaupungin yksiköiden vuosille 2021-2024 esittämät alustavat investointisuunnitelmat olivat yhteensä noin 1,06 mrd. euroa eli keskimäärin vuosittain noin 264 milj. euroa. Kaupungin taseeseen rakentamisen lisäksi leasing-rahoituksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavaksi on alustavasti suunniteltu yhteensä 116 milj. euron talonrakennusinvestoinnit vuosina 2021-2024. Investointitasoa tulisi jatkovalmistelussa sovitella paremmin tulorahoituksen mahdollistamaan tasoon, jolloin keskimääräisen vuotuisen investointitason vuosille 2021-2024 tulisi olla noin 207 milj. euroa. Tällöin olisi mahdollista saada investoinneista tulorahoituksella katetuksi 60 prosenttia.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

PALMia ja vuosille 2021-2024 tavoiteltavan investointitason valmistelua jatketaan kaupunginhallituksen linjausten ja ohjeiden mukaisesti ja tuodaan kaupunginhallitukselle päätettäväksi huhtikuussa.

Tiedoksi

Jukka Männikkö, Anna-Maija Väänänen, Matias Ansaharju, Katariina Pahkasalo, Mikko Nurminen, Teppo Rantanen, Virpi Ekholm

Liitteet

- 1 Khkeko 9.3.2020 Investointisuunnitelma 2021-2035
- 2 Khkeko 9.3.2020 PALM 2021-2035 ja tavoiteltava investointitaso 2021-2024, päivitetty

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 111

Tammelan täydennysrakentamisen ja liikenneverkon kehittämisen tilannekatsaus (kehittämiskokousasia)

TRE:1709/00.01.03/2020

Valmistelija / lisätiedot:
Mikko Nurminen

Valmistelijan yhteystiedot

Johtaja Mikko Nurminen, puh. 040 801 2665, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Asia jätettiin pöydälle.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Tammelan täydennysrakentamisen ja liikenneverkon kehittämisen tilannekatsaus merkitään tiedoksi.

Kokouskäsitely

Keskustelun kuluessa puheenjohtaja Lauri Lyly ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Kaupunginhallitus hyväksyi puheenjohtajan pöydällepanoehdotuksen yksimielisesti.

Perustelut

Tammela on Tampereen keskustan merkittävin asuntovaltaisen täydennysrakentamisen alue ja yksi Viiden tähden keskustan kehitysohjelman strategisista kärkihankkeista. Tammelan yleissuunnitelman 2012 jälkeen Tampereen kaupunki on edistänyt täydennysrakentamista. Kaupunki on teettänyt korttelisuunnitelmia, jotka on laadittu yhteistyössä taloyhtiöiden ja kiinteistöjen kanssa tarkastellen kokonaisuutena mm. täydennysrakentamisen potentiaalin, lähiympäristön laadun ja yhteiset pysäköinti- ja huoltoratkaisut. Lisäksi kaupunki on kehittänyt täydennysrakentamista tukevia yhteistyö- ja tiedonvälitystapoja sekä 3D-virtuaalimallinnusta, älykästä pysäköintijärjestelmää ja energiamallinnusta. Keskustan strategisen osayleiskaavan asukaslukutavoitteet 2030 ovat toteutumassa tavoitellulla tavalla.

Keskustan strategisen osayleiskaavan mukaan Tammelaan tavoitellaan 2 500 uutta asukasta (noin 125.000 k-m²). Tammelaan on vahvistunut yleissuunnitelman jälkeen 6 asemakaavaa, joissa on syntynyt uutta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

asumisen rakennusoikeutta lähes 50.000 k-m². Vireillä olevissa viidessä asemakaavassa on asumisen rakennusoikeus lisääntymässä 20.000 k-m², lisäksi on harkinnassa useita täydennysrakentamisen hankkeita, jotka todennäköisesti etenevät asemakaavoituksen kautta rakentamiseen.

Kaupunginhallitus käsittelee 9.3.2020 Tammelan stadion -hankkeen allianssisopimusta sekä IPT-hankkeen (integroitu projektitoteutus) sopimusta. IPT-hankkeen kohteena on Tampereen kaupungin omistama Tammelan jalkapallostadionin alue. Alueelle sijoitetaan uuden stadionin lisäksi muuta maankäyttöä palvelevaa asumista, liike- ja toimitiloja sekä näitä palveleva pysäköintilaitos stadionin alle.

Tammelan liikenteen kehittämistavoitteet pohjautuvat keskustan strategiseen osayleiskaavaan vuodelta 2016 sekä tarkempaan Tammelan aluetta koskevaan liikenneverkkosuunnitelmaan vuodelta 2018. Keskustan strategisessa osayleiskaavassa Tammelan lounaisosa Tammelan torilta Itsenäisyydenkadun ja rautatien suuntaan on merkitty kävelykeskustana kehitettäväksi hitaan liikkumisen alueeksi.

Keskustan strategisen osayleiskaavan liikenne- ja kulkuerätyö perustuu Tammelan alueella maanalaiseen toriparkkiin, jolla voidaan korvata kadun varsilta poistuvia pysäköintipaikkoja.

Yhtenä keskeisenä toimenpiteenä Pinninkatua kehitetään tärkeänä jalankulkuakselinana, joka on myös keskustan pyöräilyn pääreitti. Tammelan liikenneverkon kehittäminen on käynnistetty Itsenäisyydenkadun parantamisella ja raitiotien rakentamisella. Jalankulkuyhteyksien parantamiseksi ja katu ympäristön viihtyisyyden parantamiseksi on käynnistetty Pinninkadun katusuunnittelu Itsenäisyydenkadun ja Kullervonkadun välillä. Pinninkatu muodostaa tärkeän yhteyden Itsenäisyydenkadun läntiseltä raitiotiepysäkiltä Tammelan torin suuntaan. Katusuunnitelma oli nähtävillä vuodenvaihteessa 2019/2020 ja siitä saatiin melko runsaasti palautetta. Positiivisena nähtiin jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien parantaminen ja kadun viihtyisyyden parantuminen, negatiivisena kadunvarsipysäköintipaikkojen vähentyminen. Koska pysäköintilaitoksen toteuttamisesta Tammelaan ei ole vielä päätöksiä, päätettiin suunnitelmaa muuttaa siten, että kadunvarsipaikkoja ei vähennetä alkuperäisen suunnitelman laajuudessa.

Tammelan katuverkon saneerauksen osalta oleellinen kysymys on Tammelan pysäköinnin kokonaisratkaisu. Tammelassa on paljon nykyistä tehokkaammin hyödynnettävissä olevia pysäköintipaikkoja, jotka sijaitsevat yksityisillä alueilla. Parhailaan käynnissä on Tammelan Smart park -selvitys, jossa pyritään luomaan järjestelmä, jonka avulla yksityisiä pysäköintipaikkoja voisi vuokrata älykkäästi. Tammelan toriparkin suunnittelu ei ole toistaiseksi edennyt alustavaa suunnittelua pidemmälle. Jatkossa tulee vielä selvittää, onko Tammelan toriparkille vaihtoehtoisia ratkaisuja.

Tiedoksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Mikko Nurminen, Virpi Ekholm, Elina Karppinen, Ari Vandell

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 112

Tammelan stadionkorttelin integroitu projektitoteutussopimus (IPT)

TRE:4580/10.00.02/2019

Valmistelija / lisätiedot:
Teppo Rantanen

Valmistelijan yhteystiedot

Kiinteistöjohtaja Virpi Ekholm, puh. 0400 205 044, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Tammelan stadion -hankkeen IPT-sopimus hyväksytään ehdolla, että samaan sopimuskokonaisuuteen kuuluva stadionin rakentamisen allianssisopimus hyväksytään.

Konsernijohtaja oikeutetaan tekemään Tammelan stadion -hankkeen IPT-sopimukseen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia.

Päätös sitoo Tampereen kaupunkia, kun kaikki allianssin osapuolet ovat allekirjoittaneet IPT-sopimuksen ja päätös on saanut lainvoiman.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Teppo Rantaselle, johtaja Mikko Nurmiselle, kiinteistöjohtaja Virpi Ekholmille sekä johtaja Lauri Savisaarelle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Aleksi Jantti poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Perustelut

Pormestariohjelmassa vuosille 2013-2016 on todettu: Valtuustokauden aikana luodaan suunnitelmat noin 6000-paikkaiselle modernille stadionille Tammelaan. Pormestari on asettanut päätöksellään 5.6.2013 § 203 ohjausryhmän Tammelan stadionin kehittämiseksi.

Kaupunginhallitus hyväksyi 27.1.2014 § 45 Lemminkäinen Talo Oy:n kanssa tehdyn Tammelan stadionin aluetta koskevan yhteistyösopimuksen. Lemminkäinen Talo Oy on myöhemmin sulautunut YIT Suomi Oyj:öön (jäljempänä YIT).

Kaupunki järjesti yhdessä sopimuskumppaninsa kanssa hankintalain mukaisen arkkitehtuurin ideakilpailun Tammelan pallokentän uudesta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

stadionista ja siihen liittyvästä muusta rakentamisesta. Voittajaksi valikoitui JKMM Arkkitehdit Oy:n (jäljempänä JKMM) ehdotus Hattutemppu, jonka vahvuuksia olivat arkkitehtonisesti paras ja ympäristön arvot parhaiten huomioon ottava kokonaisidea. Kilpailuehdotuksen pohjalta käynnistettiin asemakaavan laadinta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.4.2016 § 69 asemakaavan nro 8570, XVI (Tammela), Ilmarinkatu 22, Tammelan stadionin kehittäminen. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä asemakaavan muutoksen on Tampereen kaupungin ja YIT:n välisen yhteistyösopimuksen päivitys hyväksytty kaupunginhallituksessa 7.11.2016 § 123. Tammelan stadionin tarveselvitys noin 6500-paikkaiselle stadionille on hyväksytty sivistys- ja elämänlaatupalvelujen lautakunnassa 25.1.2017 § 6. Kaupunki on päivitetyn yhteistyösopimuksen mukaisesti kilpailuttanut konsultin laatimaan allianssiselvitystä. Sopimus Tammelan stadionin hankekonsultoinnista on tehty Tilakeskus liikelaitoksen toimitusjohtajan päätöksellä 13.4.2017 § 77 Vison Alliance Partners Oy:n (jäljempänä Vison) kanssa. Asemakaavan muutos on vahvistettu ja lainvoimainen 23.4.2018 lukien.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 19.8.2019 § 340 hyväksynyt hankkeen aiemmat kehitysvaiheet yhteen kokoavan Tammelan stadion - hankkeen suunnittelun aiesopimuksen, joka sisältää Visonin laatiman allianssiselvityksen. Aiesopimuksen osapuolia ovat kaupungin lisäksi JKMM ja YIT. Aiesopimus on voimassa siihen saakka, kunnes osapuolet allekirjoittavat IPT-sopimuksen. Osapuolilla on oikeus purkaa aiesopimus, mikäli hankkeen IPT-sopimusta ei ole allekirjoitettu 30.4.2020 mennessä jostakin osapuolesta johtuvasta syystä.

Aiesopimukseen perustuen kaupunki on kilpailuttanut stadionin toteutuksen allianssimallilla ja kiinteistöjohtajan ehdollisella päätöksellä 16.12.2019 § 775 toteuttajaksi on valittu Pohjola Rakennus Oy Suomi (jäljempänä Pohjola). Hankintapäätös sitoo tarjoajia heti ja Tampereen kaupunkia vasta, kun hankinnasta on tehty kirjalliset IPT- ja allianssisopimukset, ja kun Tampereen kaupunginhallitus on tehnyt hankkeen toteutus päätöksen ja kun päätökset ovat saaneet lainvoiman.

Osapuolet (kaupunki, JKMM, YIT ja Pohjola) ovat valmistelleet IPT-hankkeen (integroitunut projektitoteutus) sopimuksen ja sen kaupalliset ehdot, jolla osapuolet sopivat Tammelan stadion -nimisen hankkeen toteutuksesta sopimuksessa määritellyllä IPT-mallilla, jossa osapuolet suunnittelevat ja toteuttavat hankkeen sekä kukin vastuullaan olevat omat projektinsa integroituna projektina niiden kustannuksista vastaten.

Hankkeen kohteena on Tampereen kaupungin omistama Tammelan jalkapallstadionin alue. Alueelle sijoitetaan uuden stadionin lisäksi muuta maankäyttöä palvelevaa asumista, liike- ja toimitiloja sekä näitä palveleva pysäköintilaitos stadionin alle. Lisäksi sopimuksella sovitaan kunkin osapuolen vastuulle kuuluvista projekteista. Yksi näistä projekteista on kaupungin allianssimallilla toteuttama stadionrakennus, josta laaditaan erillinen allianssisopimus kaupungin, JKMM:n ja Pohjolan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

välillä. Todettakoon, että tämä IPT-sopimus ja stadionrakennuksen toteuttamiseksi laadittu allianssisopimus muodostavat sopimuskokonaisuuden, joiden molempien täytyy olla voimassa, jotta niiden muodostama Tammelan stadion -hanke voi toteutua.

IPT sopimus jakautuu Kehitysvaiheeseen ja Toteutusvaiheeseen. Kehitysvaiheessa suunnitellaan ja kehitetään hanketta. Toteutusvaiheessa toteutetaan hanke toteutussuunnitelman mukaisesti. Toteutusvaihe sisältää jälkivastuuajan, joka kattaa hankkeen yhteisten tehtävien työsuorituksessa ilmenneiden virheiden korjaamisen. Sopijapuolet päättävät siirtymisestä seuraavaan vaiheeseen. Tämän sopimuksen ehdot koskevat hankkeen jokaista vaihetta, ellei nimenomaisesti ole todettu, että jokin ehto koskee vain kehitysvaihetta. Sopimuksella sovitaan myös hankkeessa tarvittavien tehtävien ja palveluiden kustannusten korvaamisen periaatteista ja ehdoista. Kaupungilla on sopimuksen nojalla oikeus keskeyttää hanke. Osapuolten oikeudesta purkaa sopimus on määritelty sopimuksessa.

IPT-hankkeen toimintaa johtaa johtoryhmä, joka tekee päätöksiä sopimuksen mukaisesti. IPT-sopimuksen osapuolet nimeävät johtoryhmään kukin yhden jäsenen ja hänelle varahenkilön. Hallintosäännön perusteella pormestari nimeää kaupungin edustajat.

IPT-sopimuksen toimintaa toimeenpanee projektiryhmä, joka valmistelee johtoryhmän päätettäväksi asioita ja toimeenpanee päätöksiä sopimuksen mukaisesti. Osapuolet nimeävät projektiryhmään omat edustajansa ja johtoryhmä vahvistaa projektiryhmän kokoonpanon. Projektiryhmää johtaa hankkeen projektipäällikkö. Tarvittaessa johtoryhmä voi perustaa useita teemakohtaisia projektiryhmiä. Tampereen kaupungin edustajana projektiryhmässä toimii Tilapalvelut Oy.

Tammelan stadionin kehitysvaiheen on arvioitu kestävän noin 12 kuukautta ja sitä seuraavan toteutusvaiheen noin 30 kuukautta. Mikäli kehitysvaihe päästään aloittamaan huhtikuussa 2020, valmistuu toteutusvaihe syyskuussa 2023.

Vuoden 2020 talousarviokehystä valmisteltaessa Tammelan stadionin toteutukseen on varattu määrärahaa yhteensä 22,2 milj. euroa vuosille 2020-2023, joka vastaa rakennuskustannusindeksillä korjattuna vuoden 2017 tarveselvityksessä esitettyjä kustannuksia tammikuussa 2019. Kaupungin omaan taseeseen toteutettavalle hankkeelle voidaan hakea valtion liikuntapaikkarakentamiseen tarkoitettua avustusta.

Osana hankkeen valmistelua tulee valmisteltavaksi myös asemakaavan mukaisen rakennusoikeuden luovutus stadionin toteutuksen kanssa samanaikaisesti. Rakennusoikeus luovutetaan nk. käypään markkinahintaan ja luovutushinnan määrittämistä varten kaupunki tilaa kaksi auktorisoidun kiinteistöarvioitsijan laatimaa arviota. Arviota tarkennetaan IPT-hankkeen kehitysvaiheessa, kun suunnitelmien tarkentuessa pystytään määrittämään eri projekteille muodostettaville

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

tonteille osoitettava rakennusoikeus. Luovutettavan rakennusoikeuden pääoma-arvoksi on arvioitu tämän päätöksen valmisteluhetkellä noin 14 milj. euroa.

Stadionin varsinaisen toiminnan operoinnista ei tässä vaiheessa tehdä päätöstä, vaan asiaa valmistellaan hankkeen edetessä. Valmistelussa on huomioitava, että uuden stadionin liikuntaolosuhteet ovat mahdollisimman laajasti urheiluseurojen ja koululiikunnan käytössä huippu-urheilun ohella.

Tiedoksi

YIT Suomi Oy, Pohjola Rakennus Oy Suomi, JKMM Arkkitehdit Oy, Virpi Ekholm, Janne Kytö

Liitteet

- 1 Tammelan Stadion IPT-sopimus 27.2.2020
- 2 Tammelan Stadion IPT-sopimus, kaupallinen malli 27.2.2020

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 113

Tammelan stadionin allianssisopimus

TRE:4580/10.00.02/2019

Valmistelija / lisätiedot:
Teppo Rantanen

Valmistelijan yhteystiedot

Kiinteistöjohtaja Virpi Ekholm, puh. 0400 205 044, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Tammelan stadion -hankkeen allianssisopimus hyväksytään ehdolla, että samaan sopimuskokonaisuuteen kuuluva Tammelan stadion -hankkeen IPT-sopimus hyväksytään.

Konsernijohtaja oikeutetaan tekemään allianssisopimukseen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia.

Päätös sitoo Tampereen kaupunkia, kun kaikki allianssin osapuolet ovat allekirjoittaneet allianssisopimuksen ja päätös on saanut lainvoiman.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Teppo Rantaselle, johtaja Mikko Nurmiselle, kiinteistöjohtaja Virpi Ekholmille sekä johtaja Lauri Savisaarelle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Perustelut

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 19.8.2019 § 340 hyväksynyt hankkeen aiemmat kehitysvaiheet yhteen kokoavan Tammelan stadion -hankkeen suunnittelun aiesopimuksen, joka sisältää Visonin laatiman allianssiselvityksen. Aiesopimuksen osapuolia ovat kaupungin lisäksi JKMM Arkkitehdit Oy ja YIT Suomi Oyj. Aiesopimus on voimassa siihen saakka, kunnes osapuolet allekirjoittavat IPT-sopimuksen. Osapuolilla on oikeus purkaa aiesopimus, mikäli hankkeen IPT-sopimusta ei ole allekirjoitettu 30.4.2020 mennessä jostakin osapuolesta johtuvasta syystä.

Aiesopimukseen perustuen kaupunki on kilpailuttanut stadionin toteutuksen allianssimallilla ja kiinteistöjohtajan ehdollisella päätöksellä 16.12.2019 § 775 toteuttajaksi on valittu Pohjola Rakennus Oy Suomi (jäljempänä Pohjola) hankintamenettelyn mukaisen palkkion ollessa 8 %

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

toteutuskustannuksista. Hankintapäätös sitoo tarjoajia heti ja Tampereen kaupunkia vasta, kun hankinnasta on tehty kirjalliset IPT- ja allianssisopimukset, ja kun Tampereen kaupunginhallitus on tehnyt hankkeen toteutus päätöksen ja kun päätökset ovat saaneet lainvoiman.

Tammelan stadionin allianssin osapuolia ovat Tampereen kaupunki, JKMM Arkkitehdit Oy ja Pohjola Rakennus Oy Suomi. Tammelan stadionin IPT-hankkeen osapuolia ovat YIT ja edellä mainitut Tampereen kaupunki, JKMM ja Pohjola.

Tammelan stadionin toteutukseen on varattu vuoden 2020 talousarviossa määrärahaa yhteensä 22 milj. euroa vuosille 2020-2022, joka vastaa rakennuskustannusindeksillä korjattuna vuoden 2017 tarveselvityksessä esitettyjä kustannuksia tammikuussa 2019. Kaupungin omaan taseeseen toteutettavalle hankkeelle voidaan hakea valtion liikuntapaikkarakentamiseen tarkoitettua avustusta.

Tammelan Stadionin allianssin toimintaa johtaa johtoryhmä, joka tekee päätöksiä kehitysvaiheen allianssisopimuksen mukaisesti. Allianssin osapuolet nimeävät johtoryhmään kukin yhden jäsenen ja hänelle varahenkilön. Hallintosäännön perusteella pormestari nimeää kaupungin edustajat.

Tammelan Stadionin allianssin toimintaa toimeenpanee projektiryhmä, joka valmistele johtoryhmän päätettäväksi asioita ja toimeenpanee päätöksiä kehitysvaiheen allianssisopimuksen mukaisesti. Allianssin osapuolet nimeävät projektiryhmään omat edustajansa ja johtoryhmä vahvistaa projektiryhmän kokoonpanon. Tarvittaessa johtoryhmä voi perustaa useita teemakohtaisia projektiryhmiä. Tampereen kaupungin edustajana projektiryhmässä toimii Tilapalvelut Oy.

Tammelan stadionin kehitysvaiheen on arvioitu kestävän noin 12 kuukautta ja sitä seuraavan toteutusvaiheen noin 30 kuukautta. Mikäli kehitysvaihe päästään aloittamaan huhtikuussa 2020, valmistuu toteutusvaihe syyskuussa 2023.

Stadionin varsinaisen toiminnan operoinnista ei tässä vaiheessa tehdä päätöstä, vaan asiaa valmistellaan hankkeen edetessä. Valmistelussa on huomioitava, että uuden stadionin liikuntaolosuhteet ovat mahdollisimman laajasti urheiluseurojen ja koululiikunnan käytössä huippu-urheilun ohella.

Tammelan stadionin toteuttajan kilpailutuksen ja KAS-vaiheen sopimuksen ovat valmistelleet Tampereen kaupungin kiinteistöjohtaja Virpi Ekholm, konsernilakimies Janne Kytö ja hankepäällikkö Jarmo Viljakka sekä hankepäällikkö Antti Lakka ja hankeinsinööri Panu Hirvonen Tampereen Tilapalvelut Oy:stä. Hankintakonsulttina toimi Vison Oy asiantuntijoinaan Jani Saarinen, Antti Piirainen ja Juho Laine.

Tiedoksi

Pohjola Rakennus Oy Suomi, JKMM Arkkitehdit Oy, Virpi Ekholm, Janne Kytö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Liitteet

- 1 Tammelan Stadion Allianssisopimus 27.2.2020
- 2 Tammelan Stadion Allianssisopimus, kaupallinen malli 27.2.2020
- 3 Tammelan Stadion Allianssisopimus, korvattavat kustannukset 27.2.2020

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunginhallitus, § 114, 09.03.2020

Kaupunginhallitus, § 84, 25.02.2019

Kaupunginvaltuusto, § 44, 11.03.2019

Kaupunginhallitus, § 84, 17.02.2020

§ 114

Suomi-rata Oy:n osakkuus ja osakkeiden merkitseminen

TRE:1494/08.01.01/2019

Kaupunginhallitus, 09.03.2020, § 114

Valmistelija / lisätiedot:
Mikko Nurminen

Valmistelijan yhteystiedot

Johtaja Mikko Nurminen, puh. 040 801 2665, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Kumotaan kaupunginvaltuuston päätös 11.3.2019 § 44.

Tampereen kaupunki lähtee osakkeenomistajaksi Helsingin ja Tampereen välisen raideyhteyden suunnittelua toteuttavaan hankeyhtiöön (Suomi-rata Oy).

Tampereen kaupunki merkitsee perustettavan hankeyhtiön osakkeita tai muuten pääomittaa yhtiötä enintään 12,0 miljoonalla eurolla.

Konsernijaosto päättää osakassopimuksen ja yhtiöjärjestyksen hyväksymisestä.

Hankkeen tarvitsema vuotuinen rahoitus otetaan huomioon tulevien vuosien talousarviovalmistelussa.

Osakepääoma maksetaan kaupungin yhteisten erien osakkeiden ja osuuksien hankintaan varatusta investointimäärärahasista.

Asia esitellään ylimääräisenä valtuuston kokouksessa 16.3.2020.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Kumotaan kaupunginvaltuuston päätös 11.3.2019 § 44.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereen kaupunki lähtee osakkeenomistajaksi Helsingin ja Tampereen välisen raideyhteyden suunnittelua toteuttavaan hankeyhtiöön (Suomi-rata Oy).

Tampereen kaupunki merkitsee perustettavan hankeyhtiön osakkeita tai muuten pääomittaa yhtiötä enintään 12,0 miljoonalla eurolla.

Hankkeen tarvitsema vuotuinen rahoitus otetaan huomioon tulevien vuosien talousarviovalmistelussa.

Osakepääoma maksetaan kaupungin yhteisten erien osakkeiden ja osuuksien hankintaan varatusta investointimäärärahasta.

Asia esitellään ylimääräisenä valtuuston kokouksessa 16.3.2020.

Kokouskäsitely

Asian esittelijä Juha Yli-Rajala muutti päätösehdotustaan lisäämällä siihen uuden neljännen ponnen, joka kuuluu seuraavasti: "Konsernijaosto päättää osakassopimuksen ja yhtiöjärjestyksen hyväksymisestä."

Puheenjohtaja totesi näin muutetun päätösehdotuksen olevan asian käsittelyn pohjana.

Asian käsittelyn kuluessa Lassi Kaleva teki seuraavan ponsiehdotuksen: "Hankkeiden rahoituksen tulee Tampere-Helsinki-välin osalta perustua yksinomaan valtion budjettirahoitukseen. Ensisijainen pyrkimys kaupungilla on nykyisen pääradan kunnostaminen Tampere-Helsinki-välillä pääosin nykyisellä rataväylällä."

Puheenjohtaja tiedusteli Kalevan ponsiehdotuksen saamaa kannatusta ja totesi sen rauenneen kannatuksen puuttuessa.

Perustelut

Kaupunginhallitus merkitsi 17.2.2020 Suomi-rata-hankeyhtiön valmistelutilanteen tiedoksi. Edelleen kaupunginhallitus hyväksyi 13.2.2020 liikenne- ja viestintäministeriön, Finavia Oy:n ja 20 kaupungin välillä saavutetun neuvottelutuloksen ja päätti, että valmistelua jatketaan sen pohjalta. Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että Tampereen kaupungin osuus hankeyhtiön pääomasta on enintään 12 milj. euroa.

Hankeyhtiön perustamisen valmistelu on edennyt suunnitellusti ja neuvottelutuloksen 13.2.2020 mukaisesti.

Suomen valtio hakee Suomi-radon suunnitteluun Euroopan komissiolta rahoitustukea. Lisäksi rahoitusta haetaan ns. edellytysinvestointina olevalle Pasila-Riihimäki-radon parantamiselle. Rahoitusta haetaan Verkkojen Eurooppa -ohjelmasta (CEF, Connecting Europe Facility), joka edistää Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) investointeja. Helsinki-Tampere-yhteys on vilkkaasti liikennöity osuus, joka kuuluu Euroopan laajuisen TEN-T-ydinverkkoon. Raha-asiainvaliokunta puolsi hakemuksia 20.2.2020.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Hallituksen talouspoliittinen ministeriövaliokunta on hyväksynyt Suomi-rata-hankeyhtiön perustamisen 3.3.2020. Hankeyhtiön osakassopimus ja muut juridiset asiakirjat julkaistiin tässä yhteydessä.

Osakassopimuksessa on alustavasti arvioitu suunnitteluhankkeen kustannuksien ja siten hankeyhtiön pääomituksen jakautuvan 11 vuodelle painottuen 2020-luvun loppuvuosiin. Keskimäärin yhtiön pääomitus Tampereen kaupungin osalta olisi noin 1,0 milj.euroa/vuosi. Pienin pääomitus olisi ensimmäisenä (2020) ja viimeisenä vuonna (2030) eli noin 0,2 milj.euroa ja suurin vuonna 2028 eli noin 2,7 milj.euroa. On todennäköistä, että nämä luvut tarkentuvat prosessin kuluessa. Tampereen kaupungin tavoitteena on, että suunnitteluprosessi etenisi mahdollisimman ripeästi.

Konsernijaosto päättää osakassopimuksen ja yhtiöjärjestyksen hyväksymisestä.

Lausunnot

Konsernilakimies Janne Kytö:

Valtiontukisääntely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107(1) mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Valtiontukisääntöjä sovelletaan ainoastaan silloin, kun tuensaaja on Komission tiedonannossa tarkoitettu ”yritys” (Euroopan komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 6).

Suomi-rata Oy ei ole SEUT 107(1):ssa tarkoitettu yritys, eivätkä valtiontukisäännöt siten tule sovellettaviksi yhtiön omistamisen ja rahoittamisen osalta.

Raideyhteyden suunnitteluvaiheella pyritään kyseisen raideliikenneinfrastruktuurin rakentamisvalmiuteen ja se on tällä perusteella valtiontukiarvioinnin näkökulmasta katsottavissa osaksi kokonaisrakentamishanketta. Jo suunnitteluvaiheen rahoittamista voidaan siksi arvioida infrastruktuurirahoituksen näkökulmasta. Euroopan komissio on katsonut, että vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai kilpailun vääristyminen on yleensä poissuljettua infrastruktuurin rakentamisessa silloin, kun infrastruktuurilla ei ole tavallisesti suoraa kilpailijoita, yksityinen rahoitus on alalla ja kyseisessä jäsenvaltiossa vähäistä ja infrastruktuurin tarkoituksena ei ole valikoivasti suosia tiettyä yritystä tai toimialaa vaan se hyödyttää koko yhteiskuntaa (komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 211).

Suomi-rata Oy:n ainoa tehtävä on kyseisen raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen saakka, eikä myönnettävää rahoitusta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

käytetä infrastruktuurin toiminnan harjoittamisen tai muiden taloudellisten toimintojen tukemiseen. (komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 212)

Komissio on katsonut, että mahdollisten käyttäjien saataville tasavertaisin ja syrjimättömin ehdoin asetettavan rautatieinfrastruktuurin rakentaminen täyttää yleensä kohdassa 211 mainitut edellytykset ja sen vuoksi sen rahoitus ei tavallisesti vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä vääristä kilpailua (komission tiedonanto EUVL [2016] C 262 /01, kohta 219). Vaikka Suomi-rata Oy:n toiminta arvioitaisiinkin luonteeltaan taloudelliseksi, on edellä esitetyin perustein katsottava, että tuki ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä vääristä kilpailua. Näin ollen on joka tapauksessa niin, että hankeyhtiön omistamisessa ja rahoittamisessa ei ole kyseessä SEUT 107(1) mukainen valtiontuki.

Tiedoksi

liikenne- ja viestintäministeriö, Helsingin kaupunki, Vantaan kaupunki,
Mikko Nurminen, Teppo Rantanen, Arto Vuojolainen, Jukka Männikkö,
Tuukka Salkoaho, Janne Kytö

Oheismateriaali

1 Suomi-rata Oy, osakassopimus liitteinen
2 Eteneminen suurissa raideliikennehankkeissa, muistio LVM 3.3.2020

Kaupunginhallitus, 25.02.2019, § 84

Valmistelijat / lisätiedot:
Mikko Nurminen, Teppo Rantanen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Tampereen kaupunki lähtee osakkaaksi perustettavaan Suomirata Oy - hankeyhtiöön, mikäli suunniteltujen osakkaiden välille solmitaan ratakäytävän kehittämiseksi asetettujen tavoitteiden mukaiset sopimukset.

Tampereen kaupunki merkitsee perustettavan Suomirata Oy:n osakkeita enintään 4,0 miljoonalla eurolla.

Talousarvioon lisätään kaupunginhallituksen osakkeisiin ja osuuksiin 4,0 miljoonaa euroa.

Perustelut

Valtion kanssa on neuvoteltu raideliikenteen kehittämisestä hankeyhtiöiden avulla. Valtion budjettirahoituksella ei kyetä toteuttamaan suuria, välttämättömiä raideinvestointeja ja tämän vuoksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

on etsitty uusia rahoituskeinoja. Suurten investointien toteuttaminen hankeyhtiöillä vähentää merkittävästi tarvetta valtion budjettirahoitukselle. Hankeyhtiöiden käyttäminen ei supista tai rajoita 12-vuotisen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valtion rahoitusohjelmaa.

Pääradan nopeuden nostaminen ja ratakapasiteetin kasvattaminen on ollut esillä vuosikymmeniä. Ilman hankeyhtiömallia pääradan kehittäminen ja nopeuden nostaminen siirtyy määrittelemättömään tulevaisuuteen.

Hankeyhtiö Suomirata Oy:n ja hankeyhtiö Turun tunnin junan perustamisvaiheessa enemmistöomistus on valtiolla, ja valtio pääomittaa alkuvaiheessa yhtiöitä. Suunnittelun edetessä neuvotteluiden perusteella sovitaan yhtiön pääomituksista ja uusista omistusosuuksista.

Kaupunkien sitoutuminen on edellytys hankeyhtiöiden perustamiselle. Hankeyhtiöihin tulee omistajiksi valtion lisäksi myös muita hankkeesta hyötyviä julkisyhteisöjä tai julkisesti omistettuja yhteisöjä.

Suomiradan kehittämisen (Helsinki - Helsinki-Vantaan lentoasema - Tampere) kokonaiskustannukset ovat alustavien arvioiden mukaan noin 5,5 miljardia euroa.

Suomen valtio siirtää emoyhtiön Pohjolan Rautatiet Oy:n taseeseen yhteensä 100 milj. euron arvosta omistamiaan osakkeita.

Emoyhtiö pääomittaa edelleen tytäryhtiöidensä aloittavia taseita seuraavasti:

- Hankeyhtiö Suomirataa 16 milj. eurolla
- Hankeyhtiö Turun tunnin junaa 10 milj. eurolla
- Kalustoyhtiötä 71 milj. eurolla
- Rail Baltica -yhtiötä 2 milj. eurolla

Neuvotteluja valtion kanssa Suomirata Oy:n osalta ovat käyneet Helsinki, Vantaa ja Tampere. Alkuvaiheessa Helsingin, Tampereen ja Vantaan sekä mahdollisten muiden omistajien pääomitus on yhteensä 14,0 milj. euroa. Tästä Tampereen osuus on vuonna 2019 enimmillään 4,0 milj. euroa. Suomirata Oy:n pääomitus on valtion kanssa yhteensä 30 milj. euroa.

Myös muita radanvarren lähellä tai vaikutuspiirissä olevia kuntia on ilmaissut kiinnostuksensa osallistua hankkeeseen. Tehtävissä osakas- tai muissa sopimuksissa olisi varmistettava Helsingistä Tampereelle tehtävän rataosuuden sekä Tampereelta pohjoiseen menevän pääradan nopeuttamisesta kiinnostuneiden kuntien mahdollisuus osallistua Suomirata Oy -hankeyhtiöön. Tampere pitää välttämättömänä, että valtion tai valtion omistaman yhtiön pitää toimia hankeyhtiössä enemmistöomistajana (yli 50 %) ja sitoutua pääomittamaan hankeyhtiötä vähintään samalla summalla, kun mukaan tulevat kunnat tai muut toimijat siihen sijoittavat.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Osakkaat (sekä kunnat, että valtio) voivat halutessaan sijoittaa myös radan alla tai radan läheisyyteen sijoittuvaa maaomaisuutta apporttina yhtiöön. Omaisuus arvostetaan käypään ulkopuolisen arvioitsijan määrittämään arvoon.

Tampere sitoutuu tässä vaiheessa vain ratayhteyden ensimmäisen vaiheen suunnittelun (yleissuunnittelu tms.) edellyttämään sijoitukseen. Myöhemmän suunnittelun ja toteutuksen osalta pääomitus ja omistusosuudet päätetään erikseen. Hankkeen suunnittelukustannukset ovat todennäköisesti selvästi korkeammat kuin 30 miljoonaa euroa, arviolta noin nelinkertaiset. Mahdollisesta Tampereen lisäpääomituksesta päätetään myöhemmin erikseen. Tarve riippuu siitä, paljonko kuntia ja muita osakkaita tulee mukaan.

Ilmastonmuutoksen hillinnän tavoitteet edellyttävät voimakasta panostamista raideliikenteeseen. Tampere-Helsinki -välin pääradan matkustajamäärien on ennakoitu lähes kaksinkertaistuvan n. 4,5 milj. matkustajasta/vuosi n. 8 milj. matkustajaan/vuosi, mikäli tavoite junaliikenteen kulkutapaosuuden kasvusta (5 % => 8 %) saavutetaan. Tämä edellyttää radan merkittävää kapasiteetin nostoa ja nopeuttamista. Ratakapasiteetin kasvattaminen mahdollistaa myös lähijunaliikenteen paremman toteuttamisen.

Tampere-Helsinki -välisen nopean ratayhteyden toteuttaminen luo kaupunkiseuduista yhteneväisen työssäkäyntialueen. Tämä luo valtakunnallisesti nopeimmin kasvavien seutujen elinkeinoelämälle uusia mahdollisuuksia koskien työvoiman liikkuvuutta ja muita resursseja. Nopeat raide- ja lentoyhteydet ovat yritysten kansainvälisen saavutettavuuden kannalta keskeisiä. Nopeat raideyhteys Helsinki - Helsinki-Vantaan lentoasema - Tampere on myös keskeinen osa koko maan liikennejärjestelmän kehittämistä.

Tampereen seudun sekä muiden pääradan vaikutusalueen kaupunkiseutujen saavutettavuuden kannalta pääradan kehittäminen on keskeinen tavoite. Tehdyssä selvityksessä Tampere-Helsinki - ratakäytävän kehittämisen aluetaloudellisten vaikutusten ns. kasautumishyödyn on arvioitu olevan suuruusluokka 50 milj. euroa/vuosi. Tarkasteluja tehtiin eri nopeustavoitteilla, joiden välillä erot olivat pienehköjä. (Lähde: Tampere-Helsinki ratakäytävän kehittämisen laajemmat vaikutukset 06/2018).

Hankeyhtiöön lähtevät osapuolet sitoutuvat suunnittelemaan Helsingin rautatieaseman - Helsinki-Vantaan lentoaseman - Tampereen rautatieaseman välisen ratayhteyden niin, että matka-aika Helsingin ja Tampereen välillä on enintään tunti.

Hankkeeseen osallistuvien on kaikin tavoin edistettävä ratayhteyden rakentamisen edellyttämää yleis- ja ratasuunnittelua sekä kaavoitusprosesseja niin, että hanke saadaan mahdollisimman nopeasti toteutettua. Tavoitteena pitäisi olla, että hankkeen suunnitteluvalmius mahdollistaa EU:n hankerahoituksen hakemisen heti EU:n uuden

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

rahoituskauden alussa 2021. Valtion ja EU-rahoituksen lisäksi rakentamisen rahoittamiseen haetaan myös institutionaalisia sijoittajia.

Tavoitteena on koko Helsinki-Tampere välin mahdollisimman nopea toteuttaminen. Mikäli tehtävän yleissuunnittelun yhteydessä arvioidaan, että määrätyt rataosuudet on toteutettavissa nopeammin, on se mahdollistettava.

Tampere pitää edelleen välttämättömänä, että välillä Pasila-Riihimäki-Tampere rataparannukset toteutetaan nykyisen pääradan toimivuuden varmistamiseksi jo tehtyjen suunnitelmien mukaan valtion budjetista mahdollisimman pian.

Tampereen tavoitteena on, että Suomirata Oy:n -hankeyhtiön kotipaikka on Tampere.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen konsernijaosto hyväksyy perustettavan Suomirata Oy:n osakkaiden kesken laadittavan osakassopimuksen ja yhtiöjärjestyksen.

Tiedoksi

liikenne- ja viestintäministeriö, Helsingin kaupunki, Vantaan kaupunki, Mikko Nurminen, Teppo Rantanen, Arto Vuojolainen, Jukka Männikkö, Tuukka Salkoaho, Janne Kytö

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Teppo Rantaselle sekä liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolaiselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.

Kaupunginvaltuusto, 11.03.2019, § 44

Valmistelijat / lisätiedot:
Mikko Nurminen, Teppo Rantanen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Lisäksi valtuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Valtuusto haluaa Tampereen ja Helsingin välisen nopean ratayhteyden toteuttamista mahdollisimman nopeasti. Valtuuston mielestä tämä vaatii, että koko Tampereen ja Helsingin välistä ratayhteyttä suunnitellaan ja rakennetaan samanaikaisesti.

Päätösehdotus oli

Tampereen kaupunki lähtee osakkaaksi perustettavaan Suomirata Oy -hankeyhtiöön, mikäli suunniteltujen osakkaiden välille solmitaan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

ratakäytävän kehittämiseksi asetettujen tavoitteiden mukaiset sopimukset.

Tampereen kaupunki merkitsee perustettavan Suominen Oy:n osakkeita enintään 4,0 miljoonalla eurolla.

Talousarvioon lisätään kaupunginhallituksen osakkeisiin ja osuuksiin 4,0 miljoonaa euroa.

Tiedoksi

liikenne- ja viestintäministeriö, Helsingin kaupunki, Vantaan kaupunki, Mikko Nurminen, Teppo Rantanen, Arto Vuojolainen, Jukka Männikkö, Tuukka Salkoaho, Janne Kytö

Kokouskäsitelmä

Ilkka Sasi teki seuraavan toivomusponssiehdotuksen:

Valtuusto haluaa Tampereen ja Helsingin välisen nopean ratayhteyden toteuttamista mahdollisimman nopeasti. Valtuuston mielestä tämä vaatii, että koko Tampereen ja Helsingin välistä ratayhteyttä suunnitellaan ja rakennetaan samanaikaisesti.

Yrjö Schafeitel, Matti Höyssä ja Sakari Puisto kannattivat Sasin toivomusponssiehdotusta.

Lassi Kaleva teki seuraavan toivomusponssiehdotuksen:

Valtuutetuille järjestetään asiasta seminaari, jossa tuodaan esille hankkeeseen vaikuttavat tekijät, mukaan lukien kustannuslaskelmat ja tuloslaskelmat,

ja että mikäli lainaa on tarkoitus lyhentää, valtuuston tietoon tuodaan luotettava selvitys lainojen lyhennysten aikataulusta,

ja että mikäli miljardilainaa ei aiota koskaan maksaa takaisin eli toimitaan ns. Ruotsin mallilla, käydään ennen toteuttamispäätöstä laaja keskustelu uudenlaisesta rahoitusmallista ja sen vaikutuksista.

Sakari Puisto kannatti Kalevan toivomusponssiehdotusta.

Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi, että koska kaupunginhallituksen ehdotukseen ei ollut tehty muutosehdotusta se oli tullut valtuuston päätökseksi.

Tämän jälkeen puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Sasin tekemä toivomusponssiehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska toivomusponssiehdotusta ei vastustettu puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Tämän jälkeen puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko Kalevan tekemä toivomusponssiehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska valtuusto ei ollut yksimielinen oli suoritettava äänestys.

Puheenjohtajan äänestysesitys: Kalevan toivomusponssiehdotus JAA, toivomusponssiehdotuksen hylkääminen EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Äänestyksen tulos: Kalevan toivomusponsoehdotus hylättiin äänin 4-60, poissa 3.

Liitteet

1 Äänestyslista 44 §

Kaupunginhallitus, 17.02.2020, § 84

Valmistelijat / lisätiedot:
Mikko Nurminen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Eriävä mielipide

Lassi Kaleva ilmoitti eriävän mielipiteen, jonka perustelut liitetään pöytäkirjaan.

Päätösehdotus oli

Suomi-rata-hankeyhtiön valmistelutilanne merkitään tiedoksi.

Neuvottelutulos Tampereen kaupungin osalta hyväksytään ja valmistelua jatketaan sen pohjalta.

Tampereen kaupungin osuus hankeyhtiön pääomasta on enintään 12 milj. euroa.

Perustettavaan hankeyhtiön osakkuus ja osakkeiden merkitseminen tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi. Konsernijaosto päättää yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen hyväksymisestä.

Perustelut

Kaupunginvaltuusto päätti 11.3.2019, että Tampereen kaupunki lähtee osakkaaksi perustettavaan Suomi-rata-hankeyhtiöön, mikäli suunniteltujen osakkaiden välille solmitaan ratakäytävän kehittämiselle asetettujen tavoitteiden mukaiset sopimukset. Edelleen valtuusto päätti, että Tampereen kaupunki merkitsee perustettavan Suomi-rata-hankeyhtiön osakkeita enintään 4,0 miljoonalla eurolla. Päätöksellä kaupunki sitoutui vain hankkeen ensimmäisen vaiheen suunnitteluun.

Vuoden 2019 alussa neuvotteluja valtion kanssa hankkeesta kävivät Helsinki, Vantaa ja Tampere. Alkuvaiheessa Helsingin, Tampereen ja Vantaan sekä mahdollisten muiden omistajien pääomitus olisi ollut yhteensä 14,0 milj. euroa ja tästä Tampereen osuus enimmillään 4,0 milj. euroa.

Valtuuston tekemää päätöstä ei ole voitu panna täytäntöön, koska hankeyhtiön perustaminen keväällä 2019 keskeytyi hallituksen vaihtumisen seurauksena.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Liikenne- ja viestintäministeriö käynnisti hankeyhtiön perustamista koskevat neuvottelut uudelleen loppusyksystä 2019. Ministeriön esittämä malli perustuu edelleen hankeyhtiöille ja sen keskeinen rakenne vastaa pitkälti 11.3.2019 valtuuston päätöksessä kuvattua. Keskeisenä erona aikaisempaan päätökseen on se, että nyt neuvottelut ovat keskittyneet lähtökohtaisesti koko hankkeen suunnittelun rahoittamiseen toisin kuin vuoden 2019 keväällä, jolloin yhtiön osakkaat sitoutuivat ainoastaan suunnittelun ensimmäiseen vaiheeseen ja sen rahoittamiseen.

Suomi-rata-hankeyhtiön tarkoituksena olisi nyt käytävien neuvottelujen pohjalta Helsingin ja Tampereen välisen raideyhteyden suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Yhtiön perustamisen taustalla on tavoite edistää Helsingin ja Tampereen välisen, Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta kulkevan raideyhteyden suunnittelua. Helsingin ja Tampereen välinen raideyhteys on Suomessa merkittävä rautatieliikenteen linkki. Helsingistä pohjoiseen Tornion kautta Ruotsin puolelle Luulajaan jatkuva päärata on osa rajat ylittävää eurooppalaista ydinverkkokäytävää. Helsingin ja Tampereen välisen raideyhteyden merkitys Suomen rataverkolle onkin alueellista ulottuvuuttaan huomattavasti laajempi ja sen vaikutus Tampereelta länteen, pohjoiseen ja itään jatkuvien yhteyksien kehitysnäkymiin on kiistaton. Nopeampi yhteys edistäisi aluekehitystä sekä kestäväen liikkumisen tavoitteita laajasti ja se tiivistäisi suurten kaupunkiseutujen välisiä työssäkäyntialueita.

Osakkaiden tahtotilana on tätä taustaa vasten luoda edellytyksiä nopealle junayhteydelle Helsingin ja Tampereen välillä sekä varmistaa riittävä kapasiteetin kasvattaminen tämän yhteysvälin liikenteelle.

Kansallisen merkityksen lisäksi Suomi-rata on erittäin merkittävä hanke Tampereen kaupungille ja kaupunkiseudulle. Radan toteuttaminen parantaa olennaisesti kaupungin ja seudun saavutettavuutta. Hanke hyödyttää Tampereen asukkaita ja kaupungin sekä seudun elinkeinotoimintaa tarjoamalla tehokkaampia ja kestävämpiä liikenneyhteyksiä, joten hankkeeseen osallistuminen kuuluu näin ollen kaupungin yleiseen toimialaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö johdolla on käyty neuvotteluja Suomi-rata-hankeyhtiön perustamisesta ja pääomittamisesta useiden kaupunkien ja kuntien (yhteensä 20 kpl) sekä Finavia Oyj:n kanssa. On tärkeää, että mahdollisimman moni neuvotteluihin osallistunut taho tulisi hankeyhtiön osakkaaksi. Hankeyhtiön suunnitteluvaiheen pääomitustarpeeksi on arvioitu 154,7 milj. euroa. Valtion kautta hankeyhtiö Suomi-rataan on tarkoitus sijoittaa 51 % tarvittavasta pääomasta eli 78,9 milj. euroa. Muiden osakkaiden mukaan lukien Finavian pääomituksen tarve on näin ollen 75,81 milj. euroa, josta Tampereen kaupungin osuudeksi on alustavasti arvioitu 11,1 ja kuitenkin enintään 12 milj. euroa. Alustavasti kaupungin pääomitus yhtiölle jakaantuu yhteensä 11 vuodelle.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Hankkeelle haetaan Euroopan Unionin Verkkojen Eurooppa (CEF) -avustusta. Mahdollinen avustus vähentää osakkeiden pääomitarvetta omistuksien suhteessa.

Hankeyhtiön on tarkoitus tehdä n. 1,5 vuotta kestävä vaihtoehtoinen esiselvitys ns. Lentoradan ja Tampereen välillä. Toinen vaihtoehto on, että yhteys toteutetaan uutena ratalinjauksena ja toinen, että yhteys toteutetaan kehittämällä nykyistä päärataa. Mikäli esiselvityksen jälkeen hankeyhtiö päättää jatkosuunnittelun perustuvan uuteen ratalinjaukseen, sitoutuvat muut osakaskunnat lunastamaan Kanta-Hämeen kuntien (Hämeenlinna, Riihimäki ja Janakkala) osakkeet omistuksensa suhteessa em. Kanta-Hämeen kuntien näin edellyttäessä. Tästä periaatteesta tehdään erillinen kuntien välinen sopimus. Tampereen osalta sitoutuminen tarkoittaisi mahdollista n. 0,6 milj.euron osakehankintaa todennäköisesti vuoden 2022 aikana.

Hankkeen rakentamisvaiheesta tai sen osista ei ole tehty päätöksiä. Tehtävän osakassopimuksen mukaisen suunnittelun loppuunsaattaminen ei velvoita osakkaita rakentamisvaiheeseen. Mahdollinen rakentamisvaiheen pääomitus ja omistusosuudet ratkaistaan erikseen eikä Tampereen kaupunki ole niihin sitoutunut ilman uutta erillistä päätöksentekoa.

Hankkeesta neuvotelleiden osapuolten (Suomen valtio, Finavia Oy, Tampereen kaupunki ja 19 muuta kaupunkia ja kuntaa) edustajat ovat allekirjoittaneet 13.2.2020 hanketta koskevan neuvottelumuistion. Neuvottelumuistion allekirjoittamisella neuvottelijat vahvistavat löytäneensä yhteisymmärryksen osakassopimuksen sisällöstä ja hankeyhtiön perustamisesta. Neuvotteluissa löydetystä yksimielisyydestä huolimatta selkeyden vuoksi todetaan, että osakassopimuksen hyväksyminen ja hankeyhtiön perustaminen ovat kuitenkin vielä riippuvaisia kunkin osapuolen edustaman organisaation päätöksenteosta. Osakassopimuksen tarkoituksena on sopia tarkemmin esimerkiksi hankeyhtiön perustamisesta, hallinnosta, rahoituksesta ja päätöksenteosta sekä osakkaiden oikeuksista ja velvollisuuksista toisiinsa nähden.

Tavoitteena on, että Suomi-rata-hankeyhtiön osakassopimus hyväksytään valtion osalta maaliskuun alussa 2020 hallituksen talouspoliittisessa ministeriövaliokunnassa. Tämän jälkeen osakassopimus ja muut yhtiötä koskevat asiakirjat on tarkoitus saada hyväksytyksi kaupungeissa ja kunnissa.

Hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallituksen konsernijaosto hyväksyy perustettavan Suomi-rata-hankeyhtiön osakkaiden kesken laadittavan osakassopimuksen ja yhtiöjärjestyksen.

Tiedoksi

liikenne- ja viestintäministeriö, Helsingin kaupunki, Vantaan kaupunki, Mikko Nurminen, Teppo Rantanen, Arto Vuojolainen, Jukka Männikkö, Tuukka Salkoaho, Janne Kytö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kokouskäsittely

Kirsi-Maarit Asplund poistui ja varajäsen Lassi Kaleva saapui kokoukseen.

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle. Hän oli asiantuntijana läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana.

Asian käsittelyn kuluessa Lassi Kaleva ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Kalevan palautusehdotus ei saanut kannatusta, joten se raukesi.

Liitteet

- 1 Neuvottelumuistio 20200214045954
- 2 Kuntaliiton lausunto 1863089
- 3 Palautusesitys ja eriävä mielipide

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 115

Lautakuntien ja jaostojen ym. sekä viranhaltijoiden ym. päätösten otto-oikeus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Pöytäkirjoista ilmeneviä päätöksiä ei oteta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Perustelut

Kaupunginhallitukselle on saapunut seuraavat viranhaltijapäätökset:

Apulaispormestari, sosiaali- ja terveysterveystoimet sekä sivistys- ja kulttuuripalvelut

§ 7 Aluehallintoviraston päätös valvonta-asiassa, 02.03.2020

Apulaispormestari, yhdyskuntapalvelut, joukkoliikennepalvelut sekä jätehuoltopalvelut

§ 9 Lausunto valtion ilmastoperusteisen joukkoliikennemäärärahan kohdentamisesta, 04.03.2020

Johtaja, elinvoiman ja kilpailukyvyyn palvelualue

§ 37 Toimivallan delegointi ESR-hankehaun vireillepanoa varten, 03.03.2020

Johtaja, sosiaali- ja terveysterveystoimien palvelualue

§ 20 Kehittämisen, hallinnon ja asiakasohjauksen sekä Tampere Juniorin menojen ja tulojen hyväksyminen, 03.03.2020

§ 21 Potilas- ja asiakasturvallisuussuunnitelman hyväksyminen, 03.03.2020

§ 22 Sosiaalihuollon viranomaisvalvonnasta määrääminen, 03.03.2020

Palvelujohtaja, johtava ylihammaslääkäri, vastaanottopalvelut

§ 20 Erikoislääkärin määräaikaisen viran täyttäminen, 02.03.2020

Kehittämisjohtaja, sosiaali- ja terveysterveystoimet

§ 17 Kotihoidon asiakasohjaajan viran täyttäminen

Asiakasohjausyksikössä, 27.02.2020

§ 18 Kotihoidon asiakasohjaajan viran täyttäminen

Asiakasohjausyksikössä, 27.02.2020

§ 19 Omaishoidon tuen asiakasohjaajan viran täyttäminen

Asiakasohjausyksikössä, 27.02.2020

Pelastusjohtaja

§ 17 Tilanne- ja johtokeskuksen AV-järjestelmän hankinnan keskeyttäminen, 28.02.2020

§ 18 Pirkanmaan pelastuslaitoksen toimintasäntö 1.3.2020 alkaen, 02.03.2020

§ 19 Pirkanmaan pelastuslaitoksen vastuualueiden ja toimintayksiköiden

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

päälliköiden varahenkilöt 1.3.2020 alkaen, 02.03.2020

§ 20 Pirkanmaan pelastuslaitoksen vastuualueiden ja toimintayksiköiden
päälliköt 1.3.2020 alkaen, 02.03.2020

Pormestari

§ 39 Tampereen päivä 2020, 28.02.2020

§ 40 Tampereen Joulutorin ohjausryhmän kokoonpanon päivittäminen,
03.03.2020

§ 41 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi työttömyysturva- ja
vuorotteluvapaajärjestelmien toimeenpanon järjestämistä koskevaksi
lainsäädännöksi, 03.03.2020

§ 42 Vieraanvaraisuus Pohjoismaiden neuvoston Kestävä Pohjola -
valiokunnan kesäkokoukselle 22.6.2020, 04.03.2020

§ 43 Vieraanvaraisuus Pispalan Sottiisi -kansantanssifestivaalille
13.6.2020, 04.03.2020

Liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja

§ 3 Koronvaihtosopimuksen solmiminen Danske Bank A/S:n kanssa,
03.03.2020

Tietohallintojohtaja

§ 14 Paikkatietoinfrastruktuurin ja paikkatiedon kokonaisarkkitehtuurin
tukipalvelujen tilaus Gofore Oy:lta, 02.03.2020

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

§ 116

Tiedoksi merkittävät asiat

TRE:8010/00.01.03/2019

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Kokouskäsittely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Taru Kuosmaselle, riskienhallinta- ja turvallisuusjohtaja Jouni Perttulalle, epidemiologi Sirpa Räsäselle, hallintoylilääkäri Arto Lemmetylle sekä muutosjohtaja Jaakko Herralalle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa kohdan 2) käsittelyn ajan.

Mikko Aaltonen saapui kokoukseen kohdan 2) selvityksen aikana.

Perustelut

1) Pirkanmaan sairaanhoitopiiri on lähettänyt kaupungille Pirkanmaan sairaanhoitopiirin hallituksen suunnittelukokouksen esityslistan 9.3.2020 ja valtuuston esityslistan 16.3.2020 (TRE:703/00.03.01/2020). Esityslistat ja pöytäkirjat ovat luettavissa kokonaisuudessaan internetissä osoitteessa https://www.tays.fi/fi-FI/Sairaanhoitopiiri/Hallinto_ja_paatokseteko/Esityslistat_ja_poytakirjat/

2) Kaupunginhallitus sai kokouksen aluksi selvityksen koronaviruksen tilanteesta ja virukseen liittyvistä varotoimista.

3) Lautakuntiin menossa olevia asioita

Liitteet

- 1 PSHP hallituksen suunnittelukokouksen asialista 9.3.2020
- 2 PSHP valtuuston asialista 16.3.2020

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§109, §110, §111, §114, §116

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Oikaisuvaatimus

§108, §112, §113

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusohje

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätökseen saa oikaisuvaatimuksen tehdä myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Oikaisuviranomainen

Oikaisua haetaan päätösotteessa mainitulta muutoksenhakuviranomaiselta.

Oikaisuvaatimus tulee toimittaa osoitteella:

Tampereen kaupunki
Kirjaamo
Aleksis Kiven katu 14-16 C, PL 487
33101 Tampere

Oikaisun voi lähettää myös virallisen sähköisen asiointin lomakkeella <http://www.tampere.fi/asiointi/> tai sähköpostilla kirjaamo@tampere.fi

Tampereen kaupunki ei vastaa sähköpostilla lähetetyn oikaisuvaatimuksen tietoturvasuudesta.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusajan kuluessa oikaisuvaatimusviranomaiselle. Oikaisuvaatimuksen tulee olla perillä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä klo 15.45 mennessä. Oikaisuvaatimuksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.